

ਦੱਸਣਾ ਅਤੀਰਿਕਸ਼ ਨਮਿੱਤ ਹੈ।

(4) ਸੁਪਨ ਨਮਿੱਤ - ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਫਲ ਸੁਪਨ ਨਮਿੱਤ ਹੈ।

(5) ਲੱਛਣ ਨਮਿੱਤ - ਤਿਲ, ਭੋਰੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਲੱਛਣ ਵਿੱਦਿਆ ਹੈ।

(6) ਅੰਗ ਵਿਕਾਰ ਨਮਿੱਤ - ਅੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਫੜਕਣਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੁਭ ਜਾਂ ਅਸ਼ੁਭ ਭਵਿੱਖ ਬਾਣੀ ਕਰਨੀ ਅੰਗ ਵਿਕਾਰ ਨਮਿੱਤ ਹੈ।

(7) ਵਸਤੂ ਵਿੱਦਿਆ - ਮਕਾਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਵੇਖ ਕੇ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਫਲ ਦੱਸਣਾ ਹੀ ਵਸਤੂ ਵਿੱਦਿਆ ਹੈ।

(8) ਦੰਡ ਵਿੱਦਿਆ - ਸੜਜ਼, ਰਿਸ਼ਵ, ਆਦਿ ਸੱਤ ਗਲੇ ਦੇ ਸਵੱਗਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੀ ਸਵਰ ਵਿੱਦਿਆ ਹੈ।

(9) ਦੰਡ ਵਿੱਦਿਆ ਬਾਂਸ ਜਾਂ ਲਾਠੀ ਤੇ ਉਕਰੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਫਲ ਦੱਸਣਾ ਦੰਡ ਵਿੱਦਿਆ ਹੈ।

(10) ਸਵਰ ਵਿਗਿਆਨ - ਪਸੂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਫਲ ਦੱਸਣਾ ਹੀ ਸਵਰ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਗਾਂ, ਕੁੱਤੇ ਜਾਂ ਕਾਂ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਦਿਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨਾਂ ਨਾਮਕ ਭਿਕਸ਼ਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਗਾਥਾ 8

'ਧੁਮਨੇਤ' ਦੇ ਦੈ ਅਰਥ ਹਨ :

ਧੁਮ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਧੁੱਪ ਸੈਕਣਾ ਅਤੇ ਨੇਤ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਣਾ। ਮੁਨੀ ਸ੍ਰੀ ਨੱਥ ਮੱਲ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਧੂਏਂ ਦੀ ਨਲੀ ਨਾਲ ਧੂਆਂ

ਮੰਜਾ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੀ ਸੰਕਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਭੰਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਸੰਜਮ, ਭੋਗ ਅਤੇ ਪਾਲਗਾਪਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਵਲੀ (ਸਵਰਗ) ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਧਰਮ ਤੋਂ ਭਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੈ, ਕਿ ਭਿਕਸੂ (ਨਿਰਗਰੰਥ) ਨੂੰ ਇਸਤਰੀ, ਪਸੂ ਤੇ ਹਿਜੜੇ ਦਾ ਮੰਜਾ, ਬਿਸਤਰਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੋ ਇਸਤਰੀ ਪਸੂ ਤੇ ਹਿਜੜੇ ਦੇ ਆਸਨ ਦਾ ਸੇਵਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਨਿਰਗਰੰਥ ਸਾਧੂ ਹੈ।

ਸੂਤਰ - 4 ਜੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਦੀ ਕਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਹੀ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਗਰੰਥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਜਮ, ਭੰਗ ਅਤੇ ਪਾਗਲਘੁਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਗਰੰਥ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲ ਭਿਕਸੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੂਤਰ - 5 ਜੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ ਉਹ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਤਰ : ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ।

ਲੈਣਾ ਹੈ (ਉਤਰਾਧਿਅਨ ਸੂਤਰ ਤੇ ਦਸ਼ਵੈਕਾਲਿਕ ਸੂਤਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੋਂ
ਭਾਵ ਇੱਥੇ ਮੰਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੜ੍ਹੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੋਂ ਹੈ। ਜੇ ਪੁੱਤਰ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਨਾਨਮ् - ਅਪਤ्यਾਰ्थਮਨੇਕੀਨ਷ਧਿ-ਸਾਂਖੂਤ-ਜਲਾ-ਮਿਥੇਚਹਮ्

- ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਰਤੀ

ਗਾਥਾ 9 ਆਵੱਸਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੇ ਤੀਰਥੰਕਰ ਭਗਵਾਨ
ਰਿਸ਼ਵਦੇਵ ਨੇ ਚਾਰ ਵਰਗ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ।

ਤਗਗ ਭੋਗ ਰਾਧਣ, ਖਤਿਆ ਸਾਂਗਹੋ ਭਵੇ ਚਤਹਾ
ਆਲੁਕਖ ਗੁੱਲ ਵਧਿਸਾ, ਸੇਸਾ ਜੇ ਖਤਿਆ ਤੇਊ॥੧੯੮੭॥

(1) ਉਗਰ - ਰੱਖਿਅਕ

(2) ਡੋਗ - ਗੁਰੂ, ਸਾਮੰਤ (ਸਾਂਤਾਅਾਚਾਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ
ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਨੇਮੀ ਚੰਦ ਨੇ ਸੁਖਬੋਧ
ਟੀਕਾ ਵਿਚ “ਖਾਸ ਡੇਸ ਵਾਲੇ” ਅਰਥ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(3) ਰਾਜਨੀਆ - ਇਕ ਹਮ ਉਮਰ ਜਾਂ ਮਿੱਤਰ

(4) ਖੱਤਰੀ - ਹੋਰ ਲੋਕ

ਗਣ ਦਾ ਅਰਥ ਗਣਤੰਤਰ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਸ਼ੀ
ਕੌਸ਼ਲ ਆਦਿ 18 ਗਣ ਸਨ।

ਗਣਾ: ਮਲਲਦਿਸਮੂਹਾ:

ਗਾਥਾ 14

ਭੈ ਡੈਰਵ ਦਾ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ
(ਸਾਂਤਾਅਾਚਾਰਿਆ)

ਜੰਬੂਦੀਪ ਪਰਗਯਪਤੀ ਸੁੰਤਰ ਦੀ ਟੀਕਾ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਭੈ ਨੂੰ

ਭੈ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਡਰ “ਭੇਰਵਾ” ਹੈ।

ਗਾਥਾ 15

ਬੇਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸੰਜਮ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਦਾਨੁਗਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਸੰਜਮੀ ਹੈ। ਅਵਿਹੇਟਕ ਦਾ ਅਰਥ ਝਗੜਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਸਮਾਧੀ ਸਥਾਨ ਅਧਿਐਨ

ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਉਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਂਧੂ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦਾ ਠੀਕ ਪਾਲਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਧੂ ਕਿਵੇਂ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੋ ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਪਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਂਧੂਆਂ ਲਈ ਹਦਾਇਤ ਨਾਮੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਥਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ‘ਜੋ ਐਥੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਵ, ਦਾਨਵ, ਰੰਧਰਵ, ਯਕਸ, ਰਾਖਸ਼ ਤੇ ਕਿੱਨਰ ਸਭ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ’।

ਨਿਰਗਰੰਥ ਜੈਨ ਸਾਂਧੂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਬੋਧ ਗਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੂੰ ‘ਨਿਰਗਰੰਥ ਗਿਆਤਾ ਪੁੱਤਰ’ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਗਰੰਥ ਤੋਂ ਭਾਵ ਜੈਨ ਸਾਂਧੂ ਹੈ। ਗਿਆਤਾ ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਗਿਆਤ ਕੁਲ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਨਿਰਗਰੰਥ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਅੰਦਰਲੀ ਗੱਠ ਤੋਂ ਰਹਿਤ।

ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਅਧਿਐਨ

ਸੂਤਰ - 1 ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸ੍ਰੀ ਸੁਧਰਮਾ ਸਵਾਮੀ ਆਪਣੇ ਚੇਲੇ ਆਰਿਆ ਜੰਬੂ ਸਵਾਮੀ ਨੂੰ ਛੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਹੇ ਜੰਬੂ ਮੈਂ ਜੋ ਕੁਝ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖੇਂ ਸ੍ਰਿਣਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਆਖਦਾ ਹਾਂ। ਜੈਨ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਥਵਿਰ (ਬਜ਼ਰਗ) ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਸਮਾਧੀ ਦੇ 10 ਥਾਂ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਸਾਧੂ ਸੰਜਮ, ਸੰਬਰ ਅਤੇ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਦਿੜ ਹੋ ਕੇ ਮਨ, ਬਚਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਰਾਹੀਂ (ਤਿੰਨ ਗੁਪਤੀਆਂ) ਗੁਪਤ ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸ ਵਿਚ ਰੱਖੋ। ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਮੇ, ਫਿਰੋ।

ਸੂਤਰ - 2 ਸੁਮਣ ਭਗਵਾਨ (ਗਣਘਰ - ਸਥਵਿਰ) ਨੇ ਸਮਾਧੀ ਦੇ ਉਹ 10 ਥਾਂ ਕਿਹੜੇ ਦੱਸੇ ਹਨ ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸੰਜਮ, ਸੰਬਰ ਅਤੇ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਦਿੜ ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸ ਵਿਚ ਰੱਖੋ। ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਰਹਿ ਕੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮੋ।

ਸੂਤਰ - 3 ਸਥਵਿਰ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਸਮਾਧੀ ਦੇ ਦਸ ਥਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸੰਜਮ, ਸੰਬਰ ਅਤੇ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਦਿੜ, ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸ ਕਰਕੇ, ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮੋ।

ਜੋ ਏਕਾਂਤ ਵਿਚ ਸੌਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ ਜੋ ਇਸਤਰੀ ਪਸੂ ਤੇ ਹਿਜੜੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਨਿਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਤੰਤਰ : ਇਕ ਪੱਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਰੀ, ਪਸੂ ਤੇ ਹਿਜੜੇ ਦਾ

ਮੰਜਾ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੀ ਸੰਕਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਭੰਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਸੰਜਮ, ਭੋਗ ਅਤੇ ਪਾਲਗਾਪਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਵਲੀ (ਸਵਰਗ) ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਧਰਮ ਤੋਂ ਭਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੈ, ਕਿ ਭਿਕਸੂ (ਨਿਰਗਰੰਥ) ਨੂੰ ਇਸਤਰੀ, ਪਸੂ ਤੇ ਹਿਜੜੇ ਦਾ ਮੰਜਾ, ਬਿਸਤਰਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੋ ਇਸਤਰੀ ਪਸੂ ਤੇ ਹਿਜੜੇ ਦੇ ਆਸਨ ਦਾ ਸੇਵਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਨਿਰਗਰੰਥ ਸਾਧੂ ਹੈ।

ਸੂਤਰ - 4 ਜੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਦੀ ਕਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਹੀ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਗਰੰਥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਜਮ, ਭੰਗ ਅਤੇ ਪਾਗਲਘੁਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਗਰੰਥ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲ ਭਿਕਸੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੂਤਰ - 5 ਜੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ ਉਹ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਤਰ : ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਜਮ ਦਾ ਭੋਗ ਅਤੇ ਪਾਗਲਪੁਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਵਗ ਦੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਇਕ ਆਸਨ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਬੈਠੋ। 3।

ਸੂਤਰ - 6 ਜੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮਨੋਹਰ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਹੀ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਜੋ ਨਿਰਗਰੰਥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮਨੋਹਰ ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਜਮ ਭੰਗ ਤੇ ਪਾਗਲਪੁਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਵਲੀ ਧਰਮ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ।

ਸੂਤਰ 7 : ਜੋ ਸਾਧੂ ਕੱਚੀ ਕੰਧ ਦੀ ਓਟ ਵਿਚ ਜਾਂ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂ ਕੰਧ ਪਿੱਛੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਛੋੜੇ, ਵਿਲਾਪ, ਰੀਤ, ਹਾਸਾ, ਸਿਸਕੀਆਂ, ਪਰੇਮ ਦੀ ਗੱਲਾਂ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਭਿਕਸ਼ੁ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਜੋ ਸਾਧੂ ਕੱਚੀ ਕੰਧ ਦੀ ਓਟ ਜਾਂ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂ ਕੰਧ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਛੋੜੇ, ਵਿਲਾਪ, ਰੀਤ,

ਹਾਸਾ, ਸਿਸਕੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਜ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ, ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਜਮ ਭੰਗ ਤੇ ਪਾਗਲਪੁਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਰਵਗਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੱਚੀ ਕੰਧ ਦੀ ਓਟ, ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਕੰਧ ਪਿੱਛੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਛੋੜੇ, ਵਿਲਾਪ, ਰੀਤ, ਹਾਸਾ, ਸਿਸਕੀਆਂ, ਪ੍ਰੇਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਕਸੂ (ਨਿਰਗਰੰਥ) ਹੈ।

ਸੂਤਰ 8 : ਜੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭੋਗੇ ਹੋਏ ਭੋਗ ਅਤੇ ਹਾਸੇ ਮਜ਼ਾਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਕਸੂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਤਰ : ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭੋਗੇ ਹੋਏ ਭੋਗ ਤੇ ਹਾਸਾ, ਮਜ਼ਾਕ ਯਾਦ ਕਰਨ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਵਗ ਦੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਪਤਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭੋਗੇ ਭੋਗ ਤੇ ਹਾਸਾ ਮਜ਼ਾਕ ਚੇਤੇ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ।

ਸੂਤਰ 9 ; ਜੋ ਤਾਕਤਵਾਰ, ਸਿਹਤ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਉਹ ਹੀ ਨਿਰਗਰੰਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਅਜਿਹਾ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ, ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੰਜਮ, ਭੋਗ ਤੇ ਵਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਿਕਸ਼ੂ ਧਰਮ ਤੇ ਬਿਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਧੂ ਤਾਕਤਵਰ ਭੋਜਨ ਨਾ ਕਰੋ।

ਸੂਤਰ 10 : ਜੋ ਮਿਕਦਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਕਸ਼ੂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਾਰੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਬਾਰੇ ਸੰਕਾ ਉੱਠਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਦਰੀ ਹੈ, ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਜਮ ਭੋਗ ਤੇ ਪਾਗਲਪੁਣਾ ਜਾਗਦਾ ਹੈ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਿਕਸ਼ੂ ਧਰਮ ਤੇ ਬਿਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਿਕਦਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਿਕਸ਼ੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੂਤਰ 11 : ਸਰੀਰ ਦਾ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਿਕਸ਼ੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਕਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਸਤਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭੋਗ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਭੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਬਾਰੇ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੋਗ ਸੰਜਮ ਭੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਗਪੁਣਾ ਜਾਗਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਿਕਸ਼ੂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਪਤਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਰ

ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਿਕਸੂ ਨਹੀਂ ਅਖਵਾ ਸਕਦਾ।

ਮੁਤਤ 12 : ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਬਦ, ਰੂਪ ਰਸ, ਖੁਸ਼ਬੂ ਅਤੇ ਸਪਰਸ਼ ਦਾ ਸੇਵਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਕਸੂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਤਤਰ : ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਕਾ ਉਤਪਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭੋਗ ਇੱਛਾ ਜਾਗਦੀਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਫਲ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਜਮ, ਭੋਗ ਤੇ ਪਾਗਲਪੁਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਿਕਸੂ ਸੱਚੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਧੂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਿਕਸੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ ਸੁਧਰਮਾ ਸਵਾਮੀ ਹੋਰ ਸ਼ਲੋਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਸਾਧੂ ਅਜਿਹੀ ਉਪਾਸਰਾ (ਠਹਿਰਣ ਯੋਗ ਥਾਂ) ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੋ ਜੋ ਏਕਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ॥੧॥

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਲਗਾ ਭਿਕਸੂ ਅਜਿਹੀ ਇਸਤਰੀ ਕਥਾ ਨਾ ਕਰੋ ਜੋ ਮਨ ਵਿਚ ਬੇਹੁਦਾ ਆਨੰਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਮ ਭੋਗ ਅਤੇ ਮਮਤਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ॥੨॥

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਧੂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣਾ ਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਆਸਨ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵੇ॥੩॥

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਸਾਧੂ, ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਗ ਸਜਾਵਟ

ਵਾਲੇ ਅੰਗ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਕਾਮ-ਵਾਸਨਾ ਵਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। 4।

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਸਾਧੂ, ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰੇਮ, ਰੋਣਾ,
ਗਾਉਣਾ, ਹਾਸਾ, ਮਜ਼ਾਕ, ਸਿਸਕੀਆਂ, ਵਿਲਾਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਨਾਂ ਦੇ
ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। 5।

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਿਕਸੂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਅਵਸਥਾ
ਵਿਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹਾਸੇ, ਮਜ਼ਾਕ, ਖੇਡ, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਭੋਗ
ਆਦਿ ਦਾ ਝੁੱਲ ਕੇ ਵੀ ਸਿਮਰਨ ਨਾ ਕਰੋ। 6।

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਿਕਸੂ ਛੇਤੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ
ਅਕਤਵਰ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚਿਕਨੇ ਚੋਪੜੇ ਸਫ਼ਾਈ ਭੋਜਨ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ
ਲਈ ਤਿਆਗ ਕਰ ਦੇਵੇ। 7।

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਪਾਲਕ ਸਾਧੂ ਭਿਕਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁੱਧ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਭੋਜਨ, ਸ਼ੁੱਧ ਮਨ ਨਾਲ, ਸੰਜਮ ਰੂਪੀ ਸਫਰ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ
ਲਈ, ਬੋੜ੍ਹੀ ਮਿਕਦਾਰ ਨਾਲ ਲਵੇ। ਮਿਕਦਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੋਜਨ ਨਾ
ਲਵੇ। 8।

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਿਚ ਲਗਾ ਭਿਕਸੂ ਹਾਰ ਪਿੰਦਾਰ ਅਤੇ ਸੋਭਾ ਵਧਾਵੁਣ
ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣਾ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇ। 9।

ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ, ਰਸ, ਰੰਧ ਤੇ ਸਪਰਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ੫ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਮ
ਗਣਾਂ ਨੂੰ ਭਿਕਸੂ ਸਦਾ ਲਈ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇ। 10।

- (1) ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਥਾਂ ਭਾਵ ਵਿਆਹ, ਸ਼ਾਦੀ,
ਮੇਲਾ ਜਾਂ ਨਾਟਕ।
- (2) ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀ।

- (3) ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਭਾਵਨਾ।
- (4) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦਾ ਵੇਖਣਾ।
- (5) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਸ਼ਬਦ, ਰੋਣਾ, ਰੀਤ, ਹਾਸਾ ਆਦਿ ਸੁਨਣਾ।
- (6) ਪਹਿਲਾਂ ਭੋਗੇ ਭੋਗਾਂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ।
- (7) ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿਚ ਭੋਜਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ।
- (8) ਤਾਕਤਵਰ ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾਇਕ ਭੋਜਨ ਕਰਨਾ।
- (9) ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰ ਇਹ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਸਵੈ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਆਤਮ ਦੇ ਜੇੜ੍ਹ ਪੁਰਸ਼ ਲਈ ਤਾਲਪੁਟ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। 11-12-13।

ਇਕ ਪੱਕਾ ਮਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਕ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੋਵੇ। 14।

ਧਰਮ ਰੂਪੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲਾ, ਧਰਮ ਰੱਖ ਦਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਇੰਦਰੀਆਂ ਦਾ ਜੇੜ੍ਹ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਸਮਾਧੀ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਰਮ ਰੂਪੀ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਹੀ ਘੁੰਮੇ ਫਿਰੋ। 15।

ਜੋ ਅੱਖੇ ਵਰਤਾਂ (ਨੇਮਾਂ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਦੇਵਤੇ, ਰਾਖਸ਼, ਦਾਣਵ, ਰੰਧਰਵ, ਯਕਸ਼ ਅਤੇ ਕਿੱਨਰ ਆਦਿ ਸਭ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। 16।

ਇਹੋ ਧਰਮ ਧਰੁਵ, ਨਿੱਤ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਨ (ਤੀਰਥੰਕਰ) ਸਰਵੱਗ ਭਗਵਾਨ ਰਾਹੀਂ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ

ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਜੀਵ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਹਨ, ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ
ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। 17।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਗਾਥਾ 3

ਸੰਕਾ ਦਾ ਅਰਥ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸੱਕ ਹੈ। ਭੋਗ ਦੀ ਇੱਛਾ
ਕਾਂਕਸ਼ਾ ਹੈ। ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਦਰੋਹ ਹੋਣਾ
ਵਿਚਿਕਤਸਾ ਹੈ। ਵਿਚਿਕਤਸਾ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਨਾਲ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨਾਸ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੂਤਰ 10

‘ਪ੍ਰਣੀਤ’ ਸਿਹਤ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ
ਘੀ ਤੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਟਪਕਦੀਆਂ ਹਨ।

‘ਪ੍ਰਣੀਤ’ – ਗਲਤ੍ਸ਼ੇਹਾਂ ਤੈਲਘੂਤਾਦਿਭਿ (ਉਤਾਰਾਧਿਯਨ ਚੂਣੀ)

ਪਾਪ ਸ੍ਰਮਣੀਆ ਅਧਿਐਨ

ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਬੁਰੇ ਸਾਧੂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਵਰਗਾ ਪਵਿੱਤਰ ਭੇਸ਼ ਪਾਪੀ ਅਖਾਊਂਦਾ ਹੈ ? ਸਾਧੂ ਕਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਵਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਧੂ ਬਣਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭੇਸ਼ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਪਦ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਲਈ ਕਠੋਰ ਤਪ, ਸਾਧਨਾ ਤੇ ਗਿਆਨ, ਦਰਸਨ ਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਗੁਪਤੀਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਗੁਪਤੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਪ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਾਪ ਸਥਾਨ ਜਾਣ ਕੇ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਛਟਕਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਗੁਪਤੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਤਾਰੂਵਾਂ ਅਧਿਐਨ

ਜੋ ਕੋਈ ਨਿਰਗਰੰਥ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਅਤੇ ਵਿਨੈਵਾਨ ਹੋ ਕੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਧਰਮ ਤੋਂ ਉਲਟ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। 1।

ਉਹ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ! ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਟਿਕਾਣਾ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਕੱਪੜਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤੇ ਭੋਜਨ ਪਾਣੀ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਧਿਐਨ ਕਿਉਂ ਕਰਾਂ ? 12।

ਜੋ ਦੀਖਿਅਤ ਹੋ ਕੇ ਨੀਦਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਸੌ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸ਼ੁ) ਹਨ। 13।

ਜਿਸ ਅਚਾਰਿਆ (ਮੁਖੀ) ਉਪਾਧਿਆਇ (ਪੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ) ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਨੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸ਼ੁ) ਹੈ। 14।

ਜੋ ਅਚਾਰਿਆ, ਉਪਾਧਿਆ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵਾਨ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ (ਪੂਜਾ) ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਪਾਪ ਸ੍ਰਮਣ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। 15।

ਕੀੜੇ ਮਕੋੜੇ, ਬੀਜਾਂ ਤੇ ਹਰੀ ਘਾਹ ਦੀ ਚੀਰ ਛਾੜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਸੰਜਮੀ (ਸਾਧੂ ਪੁਣੇ ਤੋਂ ਰਹਿਤ) ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਸੰਜਤੀ (ਸਾਧੂ) ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸ਼ੁ) ਹੈ। 16।

ਜੋ ਘਾਹ ਛੂਸ ਦੇ ਚੌਕੀ, ਛੱਟਾ, ਬਿਸਤਰੇ, ਆਸਣ, ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜਾਈ ਪੈਰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਬੈਠਦਾ

ਹੈ, ਕੰਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸੂ) ਹੈ। 7।

ਜੋ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਅਣ-ਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰੋਧੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ ਹੈ। 8।

ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਲੇਖਣਾ (ਕੱਪੜੇ, ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ) ਜਾਂ ਝਾੜਨਾ, ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਣ-ਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਂਡੇ ਤੇ ਕੰਬਲ ਇਧਰ ਉਧਰ ਖਿਲਾਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਿਲੇਖਣਾ ਪ੍ਰਤਿ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਉਹ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸੂ) ਹੈ। 9।

ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਲੇਖਣਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬੁਰੇ ਕਿੱਸੇ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਨਣ ਵਿਚ ਮਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆਦਾਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਤੇ ਆਗਿਆ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬੇਦਿੱਜਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸੂ) ਹੈ। 10।

ਅਤਿ ਕਪਟੀ, ਬੜਬੋਲ, ਅਭਿਮਾਨੀ, ਬਹੁਤ ਇੱਛਾਵਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਵੰਡ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ, ਬੁੱਢੇ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸੂ) ਹੈ। 11।

ਖਤਮ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਦਾਚਾਰ ਰਹਿਤ, ਆਤਮਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਲੜਾਈ ਤੇ ਕਲੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸੂ) ਹੈ। 12।

ਅਸਬਿਰ ਆਸਣ ਵਾਲਾ, ਕੁਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਿਨਾਂ ਦੇਖੇ-ਭਾਲੇ ਹਰ ਥਾਂ ਤੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਆਸਨ ਪ੍ਰਤਿ ਧਿਆਨ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸੂ) ਹੈ। 13।

ਜੋ ਸਚਿਤ (ਗਿੱਲੀ) ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਤਖਤਪੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਬਿਸਤਰੇ ਬਾਰੇ ਬੇਧਿਆਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸ਼ੂ) ਹੈ। 14।

ਜੋ ਢੁੱਧ, ਦਹੀ ਅਤੇ ਵਿਗੀ (ਚਿਕਨੇ) ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੇ ਵਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਤਪ ਕਰਮ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸ਼ੂ) ਹੈ। 15।

ਜੋ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣ ਤੇ ਛਿਪਣ ਤੱਕ ਵਾਰ ਵਾਰ ਭੋਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੇ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਇੱਜਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਪਾਪੀ ਭਿਕਸ਼ੂ ਹੈ। 16।

ਅਚਾਰਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਖੰਡੀ ਮੱਤ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ 6-6 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਸਾਧੂ ਟੋਲੇ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਨਿੰਦਾ ਯੋਗ ਹੀ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸ਼ੂ) ਹੈ। 17।

ਜੋ ਆਪਣਾ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਧੂ ਬਣਿਆ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਘਰ ਬਾਰ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੋਤਿਸ਼ ਆਦਿ ਦੱਸ ਕੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸ਼ੂ) ਹੈ। 18।

ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੀ ਜਾਤ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਭਿਕਸ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ ਤੇ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਪੀ ਸ੍ਰਮਣ (ਭਿਕਸ਼ੂ) ਹੈ। 19।

ਜੋ ਪੰਜ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਬੁਰੇ ਚਾਰਿੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਬੰਧ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਭੇਸ ਦਾ ਹੀ ਧਾਰਕ ਹੈ। ਉਹ ਉੱਚੇ ਚਾਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂਆਂ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜਹਿਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੰਦਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਧੂ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਸੁਧਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਪਰਲੋਕ। 20।

ਜੋ ਮੁਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਵਰਤਾਂ ਦਾ ਧਨੀ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪੂਜਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਤੇ ਪਰਲੋਕ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। 21।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਗਾਥਾ 7

ਪਾਦਕੰਬਲ ਦਾ ਅਰਥ ਰਜੋਹਰਨ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਅਰਥ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਢੱਕਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(Dr. Herman Jacabi Page 78 The Sacred Books of the East Vol. XLV)

ਗਾਥਾ 9

ਪੜੀਲੇਹਨਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਲੇਖਣਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਭਾਲ ਕੇ ਝਾੜ ਪੂੰਝ ਕੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੜੀਲੇਹਨਾ ਲਈ ਰਜੋਹਰਨ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗਾਥਾ 15

ਵਿਕਰਤੀ ਤੇ ਰਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਕ ਹੀ ਹੈ। ਵਿਕਰਤੀਆ ਨੌ ਹਨ:

- (1) ਢੁੱਧ
- (2) ਦਰੀ
- (3) ਮੱਖਣ
- (4) ਘੀ
- (5) ਤੇਲ
- (6) ਗੁੜ
- (7) ਸ਼ਰਾਬ
- (8) ਮਾਂਸ
- (9) ਸ਼ਹਿਦ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਮਹਾਂ ਵਿਗੌ ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਮਾਂਸ ਹਨ। ਕਈ ਲੇਖਕ ਮੱਖਣ ਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਗਾਨਗਨੀਕ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇਕ ਗਣ (ਗਰੁੱਪ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਗਰੁੱਪ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਧੂ ਗਾਨਗਨੀਕ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧੂ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਾਧੂ ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਆਚਾਰਿਆ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਾਲ ਨਵਾਂ ਗੁਣ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਮ ਸੰਘ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋ ਸਕੇ।

ਗਣਦ ਗਣਾਬਮਾਸਾਭਯਨਕ ਏਵਾਂ ਸਂਕਾਮਤੀਤਿ ਗਾਣਗਣਿਕ ਇਤਿਹਾਸਿਕੀ ਪਾਇਆ ਹੈ - (ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਰਤੀ)

ਪਾਸੁੰਡ ਦਾ ਅਰਥ ਵਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਵਰਤ ਧਾਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਸੁੰਡੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਸੰਡ ਦਾ ਅਰਥ ਬੁੱਧ ਆਦਿ ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਹੈ।

ਸਮੁਦਾਇਕ ਭਿਕਸ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਸ਼ਾਂਤਾਚਾਰਿਆ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਵਿਰਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ :

ਵਹੁਗ੃ਹਸਮਚਨਿਧਿਤ ਭਿਕਸ਼ਸਮੁਹਮ् ਅਕਾਤੋਝਭਿਤਿ ਧਾਵਤ्

(1) ਕਈ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਿਆ ਭੋਜਨ

(2) ਅਗਿਆਤ, ਬਿਨਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਮੰਗਿਆ ਭੋਜਨ।

ਸੰਜੀਧਾ ਅਧਿਐਨ

ਕੰਪਿੱਲਪੁਰ ਨਗਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੰਜੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਹਿਰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਪਿਆਨ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁਨੀ ਗਰਧਵਾਲੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਡਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਾਧੂ ਮੁਨੀਗਾਜ ਦੇ ਹਿਰਨ ਮਾਰੇ ਹਨ ਕਿਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਰੋਧ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਪ ਨਾ ਦੇ ਦੇਣ ?

ਪਰ ਮੁਨੀ ਗਰਧਵਾਲੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜੇ ਉਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਧੂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਨੀ ਗਰਧਵਾਲੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੀ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ।

ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਹਿਗਾਸਕ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।